

УДК159.9.078; 944: 316.362

**Бевз Галина Михайлівна,
доктор психологічних наук, доцент,
доцент кафедри загальної та практичної психології
Інституту менеджменту та психології
ДВНЗ «Університет менеджменту освіти»**

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО ВИВЧЕННЯ СІМ'Ї ЗАМІННОГО ДОГЛЯДУ ЗА ДИТИНОЮ ЯК ПРАЦІ

Анотація. *Стаття присвячена вивченню підходів дослідження системи замінного догляду за некрвною дитиною. Доводиться, що заміне батьківство по своїй суті виступає відгуком на запити громади щодо потреб дітей в захисті та догляді, а за формою є працею, яка потребує оплати та визнання з боку громади та держави. Вивчення інституту замінного догляду за дитиною в сім'ї потребує врахування системної рамки, яка створюється політико-правовими нормами кожної окремої країни, визначаючи тим самим координати розгортання життя заміної сім'ї та скерування її адаптаційних процесів.*

Ключові слова: *психологічне благополуччя, термінологія, концепції вивчення, заміна сім'я, праця, умови праці, професійна команда.*

Бевз Галина Михайловна

ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ПОХОДОВ К ИЗУЧЕНИЮ СЕМЬИ ЗАМЕЩАЮЩЕГО УХОДА ЗА РЕБЁНКОМ КАК РАБОТЫ

Анотация. *Статья посвящена изучению подходов исследования системы замещающего ухода за некрвным ребёнком. Доказывается, что замещающее родительство по сути выступает откликом на запросы общества относительно потребностей детей в защите и уходе, а по форме является работой, требующей оплаты и признания со стороны общества и государства. Изучение института замещающего ухода за ребёнком в семье требует учёта системной рамки, которая создаётся политико-правовыми нормами каждой отдельной страны и определяет координаты развертывания жизни замещающей семьи и направление её адаптационных процессов.*

Ключевые слова: *психологическое благополучие, терминология, концепции изучения, замещающая семья, труд, условия труда, профессиональная команда.*

Bevz Galina Mykhaylivna

THEORETICAL ANALYSIS OF APPROACH TO STUDY A FOSTER CARE FOR THE CHILD AS WORK

Abstract. *The article is devoted to the study of research approaches replacement system nekrovnoyu child care. Proved that fatherhood Replacement essentially serves the community response to inquiries about the needs of children in care and protection, and the shape is work that requires payment and recognition from the community and the state. Learning Institute replacement for child care in the family needs to take account of the systemic framework, created political and legal norms of each country, thereby determining the coordinates deployment replaceable family life and guidance of adaptation processes.*

Key words: *psychological well-being, terminology, concept study, Replacement family, work, working conditions, professional team.*

Постановка проблеми

Посилення уваги до благополуччя дітей, розбудова системи охорони дитинства та захисту дитини як профілактичного напрямку підтримки сім'ї й попередження осиротіння дітей все більше висуває вимоги до якості догляду за дитиною в сім'ї, зокрема прийомній. Натомість руйнація територіальної цілісності країни та трансформаційні процеси українського суспільства ставлять під ризик сімейний добробут і захист в ній дитини. Такий стан справ вимагає визначення певного бачення розбудови замінного догляду за дітьми та якісних її критеріїв, які зменшували б ризики системних помилок у процесі розв'язання завдань підтримки сім'ї та дитини в ній.

Аналіз останніх досліджень показав, що ситуація замінного сімейного догляду за дитиною переважно вивчається ситуативно, що може обумовлюватися як запитом на рівні нагальних практичних завдань, так і лінійністю постановки проблеми. Загалом питання замінного догляду за дітьми розглядаються в контексті адаптації дітей та дорослих (Л. Большакова³, П. Котлі), вирішення питань соціального сирітства (Г. Сім'я), розвитку ідентичності прийомних дітей (Т. Бондаренко), готовності до зміни стилю спілкування згідно з особливостями мовного запасу дитини (Л. Фоміна), організації служб підтримки та напрямів їхньої роботи (Г. Бевз¹, В. Олсон⁶, М. Тернавська) тощо. Виявлена мозаїчна картина різнопланових досліджень потребує систематизації отриманих науково-практичних набутоків та їх інтерпретації з урахуванням системних перемінних.

Тож **метою** цієї статті є проведення аналізу й узагальнення науково-практичних напрацювань задля визначення підходів та перспективних ліній розвитку досліджень у сфері замінного сімейного догляду за дитиною.

³ Большакова Л. Н. Социально-психологическая адаптация родителей и детей в приемной семье : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 / Л. Н. Большакова ; Ярославский государственный педагогический ун-т им. К. Д. Ушинского. — М. : РГБ, 2005. — 231 с.

¹ Бевз Г. Приемна сім'я: соціально-психологічні виміри : монографія / Г. Бевз. — К. : Слово, 2010. — 352 с.

⁶ Ослон В. Жизнеустройство детей-сирот: профессиональная замещающая семья / В. Ослон. — М. : Генезис, 2006. — 368 с.

Виклад основного матеріалу

У дослідженні підтверджено раніше описаний факт, що політико-правові системи різних країн формують соціально-правову рамку реалізації замінного догляду за дитиною в повсякденному житті сім'ї. Це вимагає від дослідника певної компетентності щодо внесення необхідних поправок у процесі узагальнення й інтерпретації результатів, проведених в різних країнах досліджень. Нами вже неодноразово наголошувалося на некоректності перенесення результатів дослідження із практики однієї соціально-правової системи в іншу, що стосується й автентичних назв різних форм замінного сімейного догляду за дітьми в різних країнах. Доведено, що переклад цих термінів має здійснюватися не за аналогом, а за принципом власної назви, що детально описано нами на прикладі Польщі¹. Водночас слід замітити, що встановлення термінів теж має свій розвиток і поступове закріплення. Так термін «замінна сім'я», що фіксує заміну функції батьківства для некрівної дитини, є узагальнювальним, поєднувальним всі форми замінного догляду за дитиною. У своєму становленні він пройшов шлях від етапу «кальки» за аналогом російського — заміщувальна сім'я (*замещающая семья*), потім — «замісна сім'я», поки не віднайшов свою автентичну форму — *замінна сім'я*. Цей узагальнювальний термін вказує на всі форми замінного догляду за дитиною, що реалізуються незалежно від джерела її матеріального утримання (див. табл.).

Таблиця

Типи замінних сімей в різних системах соціально-політичного устрою

Країна	Форма фінансового забезпечення дитини в сім'ї		
	приватна	державно-приватна	державна
Росія: <i>замещающие семьи</i>	Усыновление / удочерение	Опека / попечительство	• Приёмная семья
Україна: <i>замінні сім'ї</i>	Усиновлення / удочеріння	Опіка/ піклування	• Патронатна сім'я; • прийомна сім'я; • дитячий будинок сімейного типу
Польща:	Усиновлення / удочеріння (адопція)	Заступницькі сім'ї, які мають кривні зв'язки з дитиною	• Заступницькі сім'ї, які не мають кривних зв'язків з дитиною
Велика Британія	Усиновлення / удочеріння (адопція)	—	Фостерні сім'ї різних типів

Форма замінного догляду, як система координат життя сім'ї, вказує на розширення функцій сім'ї, де приватне життя поєднується із громадсько-дієвим, що, наразі, недоречно ототожнюється із професійною діяльністю. Потреба в турботі про дітей, передача в спадок набутого досвіду та виховання нащадків виступають значущими аспектами особистісного життя кожної людини. Водночас прийняття в сім'ю осиротілої дитини — історично розцінюється громадянським актом, який

¹ Бевз Г. Прийомна сім'я: соціально-психологічні виміри : монографія / Г. Бевз. — К. : Слово, 2010. — 352 с.

належним чином визнається суспільством і закріплюється на рівні законодавчої норми. Так, у більшості країн заміна форма догляду за дітьми стверджується засобом закріплення фінансування утримання дітей в сім'ї з передбаченням певної винагороди, як компенсації емоційно-фізичних вкладень дорослих у розвиток і підтримку прийнятих у свою сім'ю дітей громади. Спроби інтерпретувати діяльність замінних батьків як професійну вступає в конфлікт із нормами сімейного життя, змінюючи соціальну рамку її існування. Немає сумніву, що замінний догляд за некрівною дитиною слід трактувати як працю, однак її формування відбувається не у сфері професії, а у сфері життя громади та праці на її запит. Вірне формулювання діяльності замінних батьків як праці на користь розвитку громади, чіткість у визначенні її форми має особливе значення, оскільки формує рамку діяльності замінних батьків та створює систему координат щодо перебігу їхніх адаптаційних процесів. Натомість кадровий підхід, як науково доведений та визнаний в практиці Європейських країн щодо виконавців замінного догляду, вже підтвердив свою відповідність⁸. Згідно з програмами «ПРАЙД» однією із компетентностей замінних батьків є не їхня професійна кваліфікація, а їхній досвід турботи про дітей. Водночас вибір концепцій психологічної оцінки щодо функціонування замінних сімей теж виявився пов'язаним із чіткістю визначення позиції замінного батьківства в системі соціального функціонування. Наразі такими концепціями можуть виступати: концепція емоційного вигорання та втоми; ефекти роботи тривоги та нервово-психічного напруження у повсякденному житті сім'ї, психологічні процеси емоційного обміну; концепція стресу та психологічного благополуччя⁹.

Доведено, що зміни в процесах сімейної взаємодії ініціюються *почуттям тривоги та нервово-психічного напруження*, що має «гендерне обличчя». За дослідженнями Г. Бевз, зростання нервово-психічного напруження у жінок супроводжується конфліктною взаємодією, а у чоловіків — ефектом накопичення тривоги, формуючи латентні передумови порушення у функціонуванні сімейної системи. Водночас підвищення стресового навантаження у чоловіків не має безпосереднього зв'язку із сімейно-зумовленими станами. У дослідженнях Л. Большакової (Росія) наголошується, що відчуття тривоги має набагато вищі показники у кандидатів, ніж у реальних замінних батьків. Окрім того, вона вказує на паралельність процесів формування тривоги як у патронатної мами, так і прийомної дитини, що ще раз засвідчує значущість у сімейній системі процесів обміну, урівноваження та компенсацій (М. Узлов)⁹.

Продовжуючи дискусію щодо відмежування праці як професійної і такої, що спрямована на розв'язання задач захисту дітей у громаді, слід відмітити, що у професійній діяльності людини виставляються вимоги безпомилкового виконання покладених на неї професійних функцій упродовж певного проміжку часу та при заданих умовах праці. При цьому важливим показником виступає стан здоров'я

⁸ Райкус Дж. Социально-психологическая помощь семьям и детям групп риска: практ. пособие: в 4-х т. / Дж. Райкус, Р. Хьюз ; пер. В. Пригожего. — М. : Национальный фонд защиты детей от жестокого обращения, 2008. — Т. 1. — 287 с.

⁹ Узлов Н. Психологическое благополучие в браке на этапах молодого и среднего супружества [электронный ресурс] / Н. Узлов // Личность, семья, общество: вопросы современной психологии : материалы Междунар. заочной научно-практ. конф. 30.01.2011 г. — Режим доступа : <http://sibac.info> (490)

людини, що вивчається в контексті гігієни (М. Ломоносов, М. Сікорський), організації праці й управління (В. Бехтерев, А. Гастев, В. Кашкадамов.), сфери психологічного забезпечення професійної діяльності (А. Маклакова, А. Маркова, Г. Нікіфоров, В. Пономаренко, Г. Спенсер, В. Сопов)⁷. Здатність організму зберігати необхідні компенсаторні та захисні механізми, які забезпечують професійну надійність та працездатність в усіх умовах професійної діяльності, на думку В. Пономарьова, тлумачиться як професійне здоров'я. Водночас А. Маклаков характеризує професійне здоров'я як певний рівень характеристик спеціаліста, що відповідають вимогам професійної діяльності і забезпечують її високу ефективність. Разом з тим, вивчення питання надійності праці співвідноситься із питаннями втоми людини при виконанні її професійних обов'язків, що стало предметом наукового дослідження завдяки працям І. Сікорського. Водночас, вимірюючи стан втоми, М. Оффнер довів, що об'єктивні та суб'єктивні дані стану втоми слід відмежовувати один від іншого, де перший фіксує реальний психофізичний стан людини, впливаючи на її здатність виконувати певні робочі операції, а другий не є йому тотожним, що дає широкий діапазон інтерпретацій. Оцінка зовнішніх впливів в категоріях загрози буде ініціювати мобілізацію сил, внаслідок чого і може формуватися почуття втоми/перевтоми. Натомість кожний із ймовірно-несприятливих впливів на здоров'я дорослого мають критичний вплив лише тоді, коли їх сумарність буде перевищувати життєві ресурси. Тож здатність людини до інтегрування власного потенціалу на розв'язання завдань кожної ситуації і буде виступати показником актуального стану її здоров'я. Цьому також слугує набутий у досвіді власний механізм, який допомагає людині розуміти себе та свої потреби і бажання, узгоджувати їх із можливостями реального світу, що разом формує відчуття своєї спроможності досягати успіху без претензій щодо додаткових засобів та інвестицій (інших людей, суспільства та держави), набуваючи таким чином якостей самодостатності.

У цьому контексті є доречним звернення до шестикомпонентної концепції психологічного благополуччя К. Ріфф⁹ (самоприйняття, позитивні відносини з довколишніми, автономія, управління середовищем, наявність цілі життя й особистісне зростання) та тлумачення психологічного благополуччя українським психологом Ю. Александровим як результату поєднання п'яти аспектів, а саме: особистісна зрілість; самоактуалізація як характеристика процесуальної складової, структурний компонент, що фіксує процеси урівноваження та досягнення балансу; оціночний як переживання задоволення життям та результативний — відчуття особистісного благополуччя. Вчені погоджуються, що здоров'я як рівнева характеристика вказує на здатність системи до інтегрування, забезпечуючи тим самим її збереження, адаптацію, розвиток та реалізацію на основі саморегуляції та самоуправління.

О. Лазурський, порівнюючи особистісні якості людини та впливи середовища, виокремлює три рівні її соціально-особистісної адаптації. *Перший* характеризується

⁷ Психология профессионального здоровья: учеб. пособие / под ред. Г. С. Никифорова. — СПб.: Речь, 2006. — С. 18.

⁹ Узлов Н. Психологическое благополучие в браке на этапах молодого и среднего супружества [электронный ресурс] / Н. Узлов // Личность, семья, общество: вопросы современной психологии: материалы Междунар. заочной научно-практ. конф. 30.01.2011 г. — Режим доступа: <http://sibac.info> (490)

підкоренням психіки людини вимогам середовища, оскільки її особистісний потенціал здатний до епізодичної та дозованої взаємодії із зовнішнім оточенням, що обмежує повноцінність у його сприйманні. Середній рівень характеризується свободою використання середовища для задоволення потреб: узгодженість потреб людини із можливостями середовища тут виступає основною характеристикою їх взаємодії. *Другий тип адаптації* дістав назву пристосованого до середовища, а *третій* — пристосувального середовища. *Третій тип адаптації* вказує на можливість певного дискурсу між людиною та середовищем, де взаємообмін приводить до взаємних змін і переструктурування з появою нових вимог і потреб як людини, так і суспільства в цілому. Третій рівень свідчить про потенціал самореалізації людини та її здатності до взаємодії на більш ширших рівнях системи, зокрема громади, суспільства, світу⁷. Опіраючись на вищесказане, можна стверджувати, що ситуація замінного батьківства ставить питання не про професійну придатність, а про ресурси та потенціал психічного здоров'я як здатності долати складні життєві ситуації, що пов'язані зі специфікою сімейної взаємодії та сімейно-побутового життя.

Отже, теорія Г. Сельє щодо неспецифічної реакції організму у відповідь на пошкодження, яку він назвав адаптаційним синдромом, є теж вагомою для предмета нашого дослідження⁴. Поліпшення здатності організму у подоланні «підвищених вимог до людської машини», активізація потреби організму у посиленому функціонуванні може нести ознаки еустресу як досягнення необхідного тону організму для досягнення бажаного ефекту, який людина переживає як успіх. Еустрес супроводжує загальний позитивний емоційний фон ситуації: наявність досвіду рішень проблем, підтримка довколишніх, наявність ресурсів для подолання незвично підвищених вимог. Для нас важлива думка Г. Сельє, що люди не можуть уникати стресових реакцій, але вони можуть навчитися відчувати від них задоволення, коли дізнаються про його механізми⁵. Відчуття своєї сили й успіху під час переборення обмежень і перешкод — це реальні наслідки переживання людиною ейстресу. Натомість явище дистресу несе людині патологічні наслідки, оскільки призводить до виснаження гормональних ресурсів внаслідок підвищених вимог до функціонування організму людини і зриву загальної адаптаційної системи організму, що може призвести до хвороби і, навіть, до смерті. Водночас сучасні дослідники у вивченні дії стресу більш орієнтовані на концепцію трансакційної моделі стресу. Тлумачення стресу як конструкту «стимул-реакція», причинно-наслідкових зв'язків, які можна віднайти за допомогою кореляції, не виступає адекватною для пояснення психосоціальних стресорів. Трансакційний підхід, опираючись на адаптаційну природу стресу, на перший план ставить динаміку психологічних механізмів оцінки та коупінгу. Думка дослідників збігається стосовно того, що вимоги та реакція адекватно можуть бути інтерпретовані тільки під час процесу оцінки: людина та зовнішнє середовище пов'язані саме процесом оцінки, а перевтома настає внаслідок

⁷ Психология профессионального здоровья: учеб. пособие / под ред. Г. С. Никифорова. — СПб. : Речь, 2006. С.112 С. 143 – 173

⁴ Вишняков А. Гендерные особенности эмоционального сгорания у представителей помогающих профессий / Т. А. Ульчева // Вестник Оренбургского государственного ун-та. — 2005. — № 12. — С. 146–150.

⁵ Купер К. Организационный стресс: теории исследования и практическое применение / К. Купер, Ф. Дж. Дэйв, М. О'Драйсколл. — Х. : ПолиАРТ, 2007. — С. 15.

виснаження ресурсів під час побороення наслідків дисбалансу (К. Купер, Ф. Дейв та Майкл П. О'Драйсколл)⁵. Підходи до розуміння стресу, що ґрунтуються на транзактній моделі стрес-коупінгу опираються на стрижневий її елемент – знання про чинники, взаємодія з якими може послужити стрес-джерелами перевтоми. Наразі С. Картрайт і К. Купер виокремлюють 6 основних робочих стресорів, а саме: 1) зміст роботи (фізичні вимоги середовища, робоче навантаження, робочий час, технологічні вимоги та її ризики); 2) ролі в організації (рольова неоднозначність, рольовий конфлікт, перевантаження та відповідальність); 3) робочі взаємини (стиль керівництва); 4) кар'єрне зростання (дефіцит можливостей, надмірно швидке просування); 5) організаційні чинники: структура, політика, культура та клімат організації (почуття причетності, цінності); 6) взаємовплив професійної та сімейної складової життя (рольові конфлікти, переноси). Всі перераховані перемінні можуть мати місце в системі замінного батьківства і мають бути врахованими в процесі досліджень.

На думку Дж. Скорпіо³, замінні сім'ї стикаються з такими трьома аспектами нової ситуації: 1) адаптаційні складнощі; 2) типові ситуації; 3) труднощі у звиканні кожного члена родини. Специфіка праці замінних батьків виявилася такою, що пов'язана на двох групах впливів: власне особистісні характеристики замінних батьків та соціальні умови їхньої праці як такі, що визначаються ситуацією державного замовлення щодо заходів захисту та підтримки дитини. Ця праця потребує підтримки команди професіоналів різних профілів та їх координації засобом введення соціального працівника. Таким чином професійний напрям роботи здійснюється саме через залучення такої команди, ресурсом якої користуються замінні батьки як її члени у ситуаціях повсякденності опікування дитиною. Розподіл функцій між професійною командою і працею замінних батьків виступає особливою умовою збереження інтимності сімейного життя й оперативності залучення ресурсів професійної допомоги. Прояви емоційного вигорання у замінних батьків можуть бути актуалізовані лише у ситуації відсутності такої підтримки чи її неадекватності. Ризик перебирання замінними батьками функціональних обов'язків команди професіоналів у тому, що цей процес не може супроводжуватися передачею адекватних для цього повноважень.

Неузгодженість та підміна понять в уявленнях дорослих про замінний догляд може породжувати у його виконавців надмірні емоційні реакції, що не можуть бути зреалізованими в адекватних рішеннях та діях, породжуючи явище емоційного вигорання. Екології цього процесу буде слугувати оптимізація умов підтримки виконання командою професіоналів державного замовлення та конкретизація завдань замінного догляду. Можна сказати, що застосування терміна «емоційне вигорання» щодо життєдіяльності сім'ї у взаємодії з дітьми суперечить загальній концепції благополуччя людини, де сімейність є умовою задоволення емоційних потреб людини, а не чинником емоційного вигорання. Перехід від клінічної концепції

⁵ Купер К. Организационный стресс: теории исследования и практическое применение / К. Купер, Ф. Дж. Дейв, М. О'Драйсколл. — Х. : ПолиАРТ, 2007. — С. 15.

³ Большакова Л. Н. Социально-психологическая адаптация родителей и детей в приемной семье : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 / Л. Н. Большакова ; Ярославский государственный педагогический ун-т им. К. Д. Ушинского. — М. : РГБ, 2005. — С. 70–71.

розгляду сім'ї до концепції ресурсу, здоров'я і самодостатності передбачає розгляд емоційних переживань членів заміної сім'ї не сигналом її неблагополуччя, а етапом переходу системи на новий рівень взаємодії.

Висновки

Проведений аналіз посилює думку, що заміний догляд слід вважати працею на запит потреб громади, яка орієнтована на посилення її цінностей та соціальних зв'язків, що проявляється в соціальних стосунках повсякденності і не може бути прирівняна до професійної з чіткою структурою та визначеними результатами. Повсякденність та непередбачуваність праці заміних батьків ставить її в особливі умови, які потребують підтримки команди фахівців та чіткості визначення соціально-правових координат щодо їхньої діяльності. Доведено, що у дослідженні феномену заміної сім'ї найдоречнішими виступають концепції позитивного напрямку, які посилюють перспективи на всіх рівнях розвитку людини, а саме: концепція здоров'я, ресурсів та соціальних обмінів, трансакційний підхід до тлумачення стрес-чинників та поняття втоми, що є більш адекватним для розуміння сімейного життя, ніж концепція емоційного вигорання як показника дисбалансу у професійній діяльності фахівця.

Перспективи подальших досліджень можуть стосуватися вивченню психологічних аспектів праці заміних батьків як особливого її виду.

Список використаних джерел

1. Бевз Г. Приймозна сім'я: соціально-психологічні виміри: монографія / Г. Бевз. — К.: Слово, 2010. — 352 с.
2. Бодров В. Современные представления о чувстве усталости в профессиональной деятельности / В. Бодров // Психологический журнал. — 2012. — № 2. — С. 23–34.
3. Большакова Л. Н. Социально-психологическая адаптация родителей и детей в приемной семье: дис. ... канд. психол. наук: 19.00.07 / Л. Н. Большакова; Ярославский государственный педагогический ун-т им. К. Д. Ушинского. — М.: РГБ, 2005. — 231 с.
4. Вишняков А. Гендерные особенности эмоционального сгорания у представителей помогающих профессий / Т. А. Ульчева // Вестник Оренбургского государственного ун-та. — 2005. — № 12. — С. 146–150.
5. Купер К. Организационный стресс: теории исследования и практическое применение / К. Купер, Ф. Дж. Дэйв, М. О'Драйсколл. — Х.: ПолиАРТ, 2007. — 334 с.
6. Ослон В. Жизнеустройство детей-сирот: профессиональная замещающая семья / В. Ослон. — М.: Генезис, 2006. — 368 с.
7. Психология профессионального здоров'я: учеб. пособие / под ред. Г. С. Никифорова. — СПб.: Речь, 2006. — 480 с.
8. Райкус Дж. Социально-психологическая помощь семьям и детям групп риска: практ. пособие: в 4-х т. / Дж. Райкус, Р. Хьюз; пер. В. Пригожего. — М.: Национальный фонд защиты детей от жестокого обращения, 2008. — Т. 1. — 287 с.
9. Узлов Н. Психологическое благополучие в браке на этапах молодого и среднего супружества [электронный ресурс] / Н. Узлов // Личность, семья, общество: вопросы современной психологии: материалы Междунар. заочной научно-практ. конф. 30.01.2011 г. — Режим доступа: <http://sibac.info> (490)

Bevz Galina Mykhaylivna

**THEORETICAL ANALYSIS OF APPROACH TO STUDY
A FOSTER CARE FOR THE CHILD AS WORK**

The article is devoted to the study of systems research approaches for foster child care. It is proved that a foster child care is a response to requests from the community about the children needs to protection and care. In the form of foster care for a child is work that requires payment and recognition from the community and the state. Foster care as work at the request of the community is focused on strengthening its values and social relations, it manifests itself in social relationships and everyday life and can not be equated to professional work with a clear structure and defined results.

The unpredictability of everyday life and work foster parents put her in special conditions which need support team specialists and clarity of definition of social and legal coordinates on their activities. Learning Institute foster child care system requires consideration beyond. It creates a political and legal norms of each country, thereby determining the coordinates deployment foster family life and directing its adaptive processes.

It is proved that the study of the phenomenon of foster care child concept most appropriate act positive direction, which enhance prospects at all levels of development and human life, namely health concept, the concept of resources and social exchanges, transactional approach to the interpretation of stress factors concept Fatigue, which is more adequate understanding of family life than the concept of emotional burnout as a measure of the imbalance in professional careers.

Prospects for further research may be relevant to the study of the psychological aspects of work as substitute parents of a special kind.